

GHID PRIVIND ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ÎN PROCESUL DECIZIONAL

Cancelaria de Stat, 2026

CUPRINS

I. Descriere generală	2
II. Etapele asigurării transparenței	4
1. Informarea publicului referitor la inițierea elaborării proiectului de decizie	4
2. Punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia.....	6
3. Consultarea cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate.	6
4. Examinarea recomandărilor cetățenilor, ale asociațiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectului de decizie și informarea lor despre rezultatele examinării.....	9
5. Informarea publicului referitor la deciziile adoptate	11
III. Activitatea de raportare a transparenței în procesul decizional.....	11
IV. Compartimente dedicate transparenței decizionale pe pagina web a autorităților publice centrale	12
V. Etapele operaționale ale asigurării transparenței.....	13
VI. Promovarea culturii transparenței decizionale în sectorul public	15
VII. Standardele internaționale	15

Stimați funcționari,

Cancelaria de Stat vă propune următorul ghid pentru a vă asista în procesul de elaborare și de consultare publică a proiectelor de decizii aflate în gestiunea autorității Dumneavoastră.

Ghidul vă va conduce prin principalele etape și modalități de asigurare a transparenței decizionale în procesul de elaborare și adoptare a proiectelor de decizii, inclusiv referitor la funcțiile și atribuțiile funcționarilor din cadrul autorităților administrației publice centrale responsabile de dialogul cu organizațiile necomerciale.

I. Descriere generală

Prezentul Ghid abordează subiectul asigurării transparenței și participării publice în procesul decizional, în activitățile desfășurate de autoritățile administrației publice centrale, precum și aspecte legate de responsabilitățile coordonatorilor acestui proces și de stabilire, după caz, a atribuțiilor relevante în fișele de post ale funcționarilor publici responsabili de domeniul respectiv.

Scopul acestui Ghid este de a oferi suport și claritate în aplicarea normelor privind asigurarea transparenței în procesul decizional și este destinat funcționarilor publici din Cancelaria de Stat, ministere și alte autorități ale administrației publice centrale subordonate Guvernului.

Utilizarea Ghidului este recomandată tuturor părților implicate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii, la toate etapele de legiferare: autorităților publice autonome, autorităților administrației publice locale, societății civile, mediului academic, partenerilor de dezvoltare ș.a.

În legislația națională, principiul transparenței este reglementat de mai multe acte normative, dintre care cele de bază sunt **Legea nr. 239/2008** privind transparența în procesul decizional¹ (în continuare, Legea nr. 239/2008), **Hotărârea Guvernului nr. 967/2016** cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional² (în continuare, HG nr. 967/2016), **Legea nr. 100/2017** cu privire la actele normative³ (în continuare, Legea nr. 100/2017), **Hotărârea Guvernului nr. 610/2018** pentru aprobarea Regulamentului Guvernului⁴ (în continuare, HG nr. 610/2018), **Legea nr. 148/2023** privind accesul la informațiile de interes public⁵ (în continuare, Legea nr. 148/2023).

Conform prevederilor cadrului normativ, transparența reprezintă oferirea în mod deschis și explicit, de către autoritățile publice, a tuturor informațiilor privind activitatea lor și consultarea cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate în procesul decizional.

Procesul decizional este definit ca totalitatea procedurilor de elaborare și adoptare a deciziilor la toate etapele de legiferare.

Scopul acțiunilor autorităților publice implicate în desfășurarea procesului decizional vizează:

1. asigurarea transparenței activității autorităților publice;
2. asigurarea informării multilaterale privind procesul decizional din cadrul autorităților publice;
3. asigurarea participării directe și stimularea participării active a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional;
4. eficientizarea procesului decizional în cadrul autorităților publice;
5. sporirea gradului de răspundere al autorităților publice față de cetățeni și societate.

¹ Lege Nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional ([Link](#))

² HG Nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional ([Link](#))

³ Lege Nr. 100/2017 cu privire la actele normative ([Link](#))

⁴ HG Nr. 610 din 03-07-2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului ([Link](#))

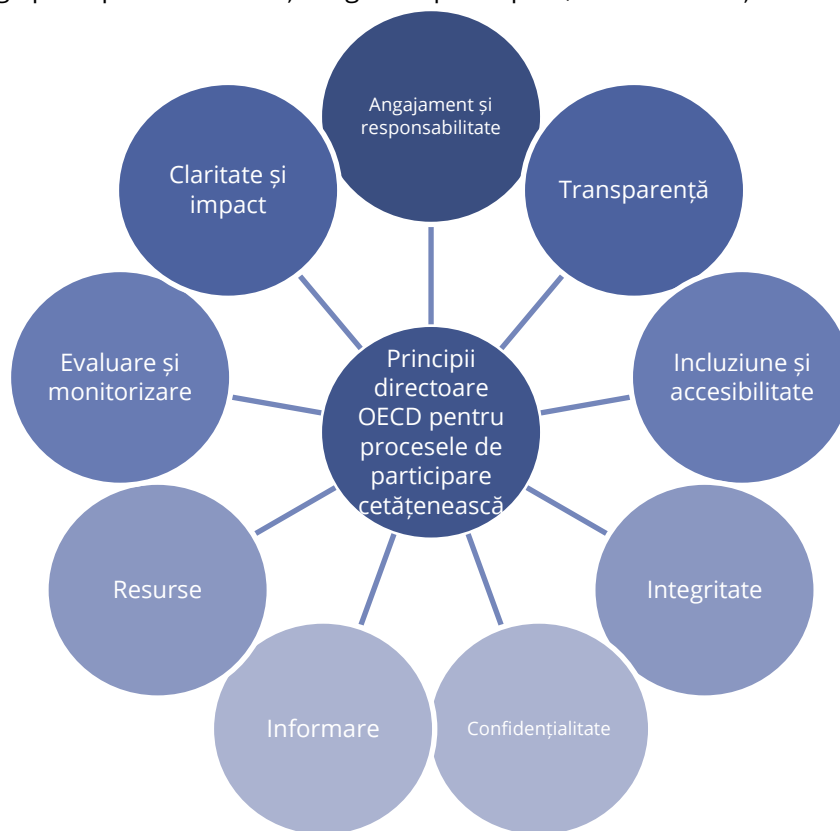
⁵ Lege Nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public ([Link](#))

Important: Transparența, informarea și participarea părților interesate sunt elementele constitutive ale procesului de legiferare.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008, transparența în procesul decizional se bazează pe două principii:

1. Informarea, în modul stabilit, a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate despre inițierea elaborării deciziilor și despre consultarea publică a proiectelor de decizii respective;
2. Asigurarea de posibilități egale pentru participarea cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate în procesul decizional.

Cadrul metodologic internațional include mai multe principii care stau la baza procesului de legiferare. Pe lângă principiul informării și asigurării participării, OECD evidențiază:⁶

Aplicarea practică a acestor principii de către autoritățile publice asigură o transparență reală, accesibilitate la informație și participare democratică în procesul de luare a deciziilor publice, consolidând, astfel, responsabilitatea și încrederea populației în autorități.

Autoritățile publice au obligația de a efectua consultări publice cu societatea civilă și cu alte părți interesate în cadrul procesului de elaborare și aprobare/adoptare a proiectelor de decizie. Această cerință asigură că opiniile și interesele diferitor grupuri de cetățeni sunt luate în considerare în procesul decizional.

⁶ OECD Guidelines for Citizen Participation Processes, 3. Ensuring quality of participation: Guiding Principles for Citizen Participation Processes, pag. 67 ([Link](#))

Consultările trebuie să se desfășoare într-un mod transparent, cu informații clare și accesibile furnizate publicului cu privire la aspectele discutate. Aceasta include publicarea proiectelor de decizie, a notelor de fundamentare și a datelor relevante pe portalul național de participare publică, (în continuare – portalul particip.gov.md) și pe paginile web oficiale ale autorităților publice, după caz, prin alte mijloace accesibile.

Totodată, autoritățile publice sunt încurajate să implice societatea civilă, cetățenii și alte părți interesate într-un stadiu incipient al procesului de elaborare a proiectelor de decizie. Implicarea timpurie și eficace permite o contribuție semnificativă înainte de luarea deciziilor-cheie, contribuind la îmbunătățirea calității deciziilor finale, care răspund necesităților reale ale populației.

II. Etapele asigurării transparenței

În corespundere cu prevederile cadrului normativ din domeniu, pentru asigurarea transparenței procesului decizional este necesar să se respecte următoarele etape:

1. informarea publicului referitor la inițierea elaborării proiectului de decizie;
2. punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
3. consultarea cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate;
4. examinarea recomandărilor cetățenilor, ale asociațiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectului de decizie și informarea lor despre rezultatele examinării;
5. informarea publicului referitor la deciziile adoptate.

1. Informarea publicului referitor la inițierea elaborării proiectului de decizie

Anunțul privind inițierea elaborării unui proiect de decizie

Această etapă constă în publicarea pe portalul particip.gov.md și pe pagina web a autorității a unui anunț privind inițiativa de elaborare a proiectului de decizie.

Alte modalități de informare includ: (i) expedierea imediată a anunțului prin intermediul poștei electronice către părțile interesate, (ii) afișarea acestuia la sediul autorității, într-un spațiu accesibil publicului, (iii) difuzarea în mass-media centrală sau locală, după caz.

Pentru a asigura un nivel mai înalt de accesibilitate și o vizibilitate mai largă a anunțului și informațiilor relevante, este recomandată publicarea anunțului și pe paginile de socializare ale autorității (Facebook, Instagram, LinkedIn etc.).

Autoritatea face public anunțul, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare după inițierea procesului de elaborare a proiectului de decizie.

Anunțul și textul adițional trebuie expuse într-un limbaj concis și ușor de înțeles, adaptat domeniului, specificului deciziei și publicului țintă.

	Anunțul va conține în mod obligatoriu argumentarea necesității de a adopta decizia, termenul-limită, locul și modalitatea în care părțile interesate pot prezenta sau expedia recomandări, datele de contact ale persoanelor responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor (numele și prenumele, numărul de telefon, adresa electronică), modalitatea de comunicare/publicare a rezultatelor examinării recomandărilor înaintate la această etapă. Linkul la anunțul de inițiere se indică în nota de fundamentare.⁷ La această etapă, odată cu anunțul, pot fi plasate analize, studii, note din care rezultă necesitatea elaborării proiectului de decizie, nota de fundamentare, care reflectă impactul deciziei. Termenul limită de prezentare a recomandărilor nu poate fi mai mic de 10 zile lucrătoare. Pentru buna desfășurare a activității autorității publice, este necesară elaborarea unui grafic/ program prestabilit, în conformitate cu acțiunile prevăzute în Planul anual de activități al autorității⁸, care va include toate proiectele de decizie care urmează a fi elaborate și, respectiv, consultate public pe parcursul anului. Totodată, este recomandată indicarea, în planul elaborat, a metodei (sondaj, focus grup, grup de lucru, eveniment de consultare în format fizic/online, etc.) prevăzută pentru consultarea publică a proiectelor de decizii ce urmează a fi elaborate. În acest sens, autoritatea publică va plasa pe pagina web oficială, la rubrica „Transparența decizională”, programul anual de elaborare a proiectelor de decizii care urmează a fi supuse consultărilor publice pe parcursul anului.
Prezentarea recomandărilor	Pe parcursul perioadei de prezentare a recomandărilor, funcționarul public responsabil de coordonarea procesului de consultare publică, recepționează recomandările înaintate, oferă clarificări la solicitarea cetățenilor și/sau societății civile, iar după expirarea termenului, acesta elaborează sinteza (întocmită în forma unui tabel), care include recomandările recepționate (<i>subpct. 1, pct. 171, HG nr.610/2024</i>). În tabelul de sinteză se vor include toate recomandările parvenite, inclusiv cele neacceptate, care vor fi, în mod obligatoriu, însoțite de argumentările de rigoare privind motivul respingerii. Publicarea tabelului de sinteză a recomandărilor, împreună cu celelalte elemente ale dosarului proiectului de decizie, pe portalul particip.gov.md și pagina web oficială a autorității, asigură dialogul dintre autoritățile publice și părțile interesate, având impact asupra motivației populației de a participa la procesul decizional.

⁷ A se vedea art. 9 al Legii 239/2008; pct. 191 al HG nr. 610/2018

⁸ Planul anual de acțiuni al autorității publice (PAAP) se va elabora în corespundere cu HG nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, Ghidul cu privire la planificarea strategică, precum și Indicațiile metodologice anuale ale Cancelariei de Stat privind elaborarea Planului de Acțiuni al autorității publice.

Se recomandă, în cazul recomandărilor neacceptate, analiza minuțioasă, întrucât, chiar dacă nu vizează direct subiectul deciziei, acestea pot reflecta unele probleme comune, lacune ale sistemului, percepții ale societății civile.

2. Punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia.

3. Consultarea cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate.

Autoritățile publice inițiază consultarea publică a proiectului de decizie în scopul informării și recepționării recomandărilor părților interesate.

Conform art. 11 alin. (2) al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, consultarea se efectuează: a) la inițiativa autorității publice responsabile de elaborarea proiectului de decizie; b) la inițiativa unei alte autorități publice, conform competenței; c) la propunerea cetățeanului, asociației constituite în corespundere cu legea, altei părți interesate.

Autoritatea publică va decide, în funcție de complexitatea și impactul deciziei, modalitățile de consultare publică și perioada de consultare (care nu poate fi mai mică de 10 zile lucrătoare). Pentru a asigura un proces participativ și a ajunge la diverse grupuri din cadrul societății, autoritățile publice sunt încurajate să utilizeze modalitățile potrivite situației de consultare. Autoritățile publice pot opta pentru una sau mai multe modalități de consultare, care pot fi aplicate concomitent.

Anunțul privind organizarea consultărilor publice

Procesul de consultare publică este desfășurat de subdiviziunea-autor a autorității publice responsabile. Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente se publică pe portalul particip.gov.md și pe pagina web a autorității publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie.⁹ Pentru proiectele de decizie complexe, care au un impact semnificativ asupra vieții sociale sau economice, se recomandă extinderea acestei perioade. Totodată, înștiințarea despre realizarea consultărilor publice este transmisă direcționat către părțile interesate conform listei actualizate a autorității publice integrate în portalul particip.gov.md.

Procedura de consultare a proiectului de decizie elaborat se sincronizează cu etapa de avizare a acestuia de către autoritățile și instituțiile publice interesate și efectuarea expertizei de compatibilitate a proiectului actului normativ cu legislația UE, în conformitate cu cadrul legal¹⁰. Astfel, la această etapă, odată cu anunțul de consultare, se vor publica:

- varianta inițială a proiectului de decizie;
- nota de fundamentare, care va conține linkul la anunțul de inițiere;
- modalitatea de participare și de prezentare a recomandărilor;
- sinteza propunerilor (dacă au fost recepționate recomandări ca urmare a anunțului de inițiere);

⁹ A se vedea art. 11, alin. (2)²) al Legii nr. 239/2008

¹⁰ A se vedea pct. 171, subpct. 3) – 5), al Regulamentului Guvernului aprobat prin HG nr. 610/2018

	- alte materiale adiționale – studii, analize, tabele de concordanță cu legislația europeană ș.a. Anunțul va conține, de asemenea, numele și datele de contact actualizate ale persoanelor responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor. Termenul de prezentare a recomandărilor este de cel puțin 10 zile lucrătoare de la data publicării anunțului. La solicitarea părților interesate, precum și din proprie inițiativă, autoritatea publică poate prelungi termenul de prezentare a recomandărilor. Această normă este în concordanță cu practica internațională care stabilește principiul de oferire a timpului proporțional cu complexitatea deciziei. Conținutul anunțului de consultare publică: 1. titlul proiectului de decizie și autoritatea publică/subdiviziunea autor; 2. argumentarea necesității de a adopta decizia; 3. scopul consultării publice și modalitățile de realizare; 4. formatul (online/cu prezență fizică/ mixtă) și locul desfășurării (platforma și link-ul pentru conectare/adresa), data și ora desfășurării; 5. formularul de înregistrare și termenul-limită pentru înregistrarea participanților, date de contact pentru înscriere și informații suplimentare; 6. termenul-limită de prezentare a recomandărilor și modalitatea în care părțile interesate pot prezenta sau expedia recomandări; 7. linkul de acces la proiectul de decizie; 8. numele și datele de contact (numărul de telefon, adresa de e-mail, adresa poștală) ale persoanelor responsabile de coordonarea procesului de consultare publică; 9. data plasării anunțului. Argumentarea necesității de a adopta decizia - se recomandă ca proiectul de decizie să fie însoțit de o notă/ un text care explică publicului larg, într-un limbaj accesibil, conținutul acestuia, scopul pentru care este elaborat, soluțiile propuse și efectele previzibile ale viitoarei decizii. Dacă o asociație legal constituită sau o altă autoritate publică solicită în scris organizarea de consultări publice pe marginea actului normativ propus, autoritatea publică autor este obligată să asigure organizarea acestora. Anunțul cu privire la organizarea consultărilor publice se va face public cu cel mult 10 zile înainte de organizarea lor efectivă, cu respectarea cerințelor de conținut expuse supra.
Modalități de desfășurare a consultărilor publice	În funcție de subiectul proiectului de decizie și în scopul atragerii unui public mai larg în procesul de consultare, autoritățile publice vor identifica modalitatea potrivită de consultare publică: - dezbateri publice (realizate la nivel național sau în local);

- audieri publice;
- sondaje de opinie (online, offline);
- solicitarea opiniilor experților;
- formarea grupurilor de lucru permanente sau ad-hoc;
- alte modalități (discuții tematice, mese rotunde, focus grupuri, comunicare door to door, adunări cetățenești);
- referendum (o formă excepțională de consultare, supusă unor reguli speciale).

Dezbatere publică - modalitate de consultare a opiniei publice, în cadrul căreia este argumentată necesitatea de a adopta proiectul de decizie supus consultării și sînt prezentate opiniile divergente, iar cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate pot prezenta recomandări pe marginea proiectului de decizie (*Legea 239/2008*).

Audiere publică – întrunire în cadrul căreia autoritățile publice care cad sub incidența Legii nr.239/2008 consultă opinia cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate referitor la un proiect de decizie supus discuțiilor.

Grup de lucru – utilizarea platformei grupului de lucru, creat pentru elaborarea proiectului de decizie, analiza recomandărilor parvenite în perioada de inițiere a elaborării și consultare publică a proiectului de decizie, precum și în scopul definitivării proiectului de decizie (*Legea nr.239/2008, Legea 100/2017*).

Cercetare prin sondaj - metodă de observare statistică, care vizează cunoașterea unei populații statistice pe baza observațiilor efectuate asupra unui eșantion reprezentativ, extras prin metode științifice din colectivitatea totală (*Legea 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor*).

Referendum - scrutin prin care poporul își exprimă opțiunea în cele mai importante probleme ale statului și ale societății în ansamblu, avînd drept scop soluționarea acestora, sau consultare a cetățenilor în probleme locale de interes deosebit (*Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022*).

O altă modalitate de consultare, dialog și implicare activă a părților interesate este **platforma consultativă permanentă a autorității**.

Platforma este compusă din unul sau mai multe grupuri de lucru, instituite conform domeniilor de competență ale autorității publice.

Componenta fiecărui grup de lucru este constituită atât din reprezentanți ai autorității administrației publice centrale, cât și din partea societății civile (membri permanenți).

Aspecte practice privind organizarea și desfășurarea consultărilor publice	Organizarea activității platformelor consultative permanente în cadrul autorităților administrației publice centrale este reglementată de anexa nr.2 a HG nr. 967/2016.
	Este recomandat ca evenimentele de consultare publică să fie moderate de către o persoană cu abilități în domeniul respectiv (persoane cu formare în domeniu și/ sau membrii rețelei TeConsult). Prezența unui moderator contribuie la: - menținerea obiectivității și ordinii în cadrul consultării; - evitarea monopolizării discuției de către anumite persoane sau grupuri, asigurând participarea echitabilă a tuturor părților interesate; - facilitarea dialogului dintre reprezentanții autorităților publice și cetățeni; - clarificarea aspectelor tehnice sau juridice ale subiectului consultat; - ghidarea participanților spre formularea clară a recomandărilor și soluțiilor. La etapa de organizare a consultărilor publice este importantă alegerea unei săli potrivite, amplasată într-o locație ușor accesibilă pentru participanți și care să asigure condiții de acces pentru persoanele cu dizabilități. Se recomandă selectarea unui spațiu prietenos și informal, care să încurajeze dialogul deschis între participanți. Atunci când este posibil, se sugerează renunțarea la utilizarea microfoanelor, mesei de tip conferință, scenei, tribunelor sau altor elemente care pot crea o distanță/ierarhie între participanți.

4. Examinarea recomandărilor cetățenilor, ale asociațiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectului de decizie și informarea lor despre rezultatele examinării.

Examinarea recomandărilor părților interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii	Funcționarul public responsabil de coordonarea procesului de consultare publică a proiectului de decizie: 1. examinează recomandările prezentate în formă verbală și scrisă în cadrul consultărilor publice și le include în procesul-verbal al ședinței; 2. elaborează tabelul de sinteză în care sunt înserate toate recomandările (parvenite în procesul de avizare, al expertizării de compatibilitate cu legislația UE și al consultării publice, inclusiv înaintate prin portalul particip.gov.md, e-mail), cu argumentarea obligatorie a acceptării sau respingerii acestora; 3. definitivează proiectul de decizie în baza recomandărilor înaintate; 4. întocmește dosarul privind elaborarea proiectului de decizie, care va conține: - varianta definitivată a proiectului;
---	--

- nota de fundamentare;
- avizele și recomandările recepționate în cadrul avizării și al consultărilor publice;
- rapoartele de expertiză;
- sinteza;
- tabelul/tabelele de concordanță actualizat/e – pentru proiectele actelor normative care au ca scop transpunerea legislației UE;
- tabelul comparativ – pentru proiectele de acte care conțin modificări ale actelor în vigoare;
- procesul-verbal al ședinței interinstituționale, după caz;
- alte materiale în baza cărora a fost elaborat proiectul actului.

Procedura de consultare publică se sincronizează cu procesul de avizare a proiectului de decizie de către autoritățile/instituțiile publice interesate.

Important! Dosarul privind elaborarea proiectului de decizie se publică pe portalul particip.gov.md și pe pagina web oficială a autorității publice.

Important: Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei poate fi retras de pe pagina web oficială a autorității publice doar după adoptarea deciziei sau retragerea proiectului de decizie din procesul de elaborare. În caz de retragere a unui proiect de decizie din procesul de elaborare, autoritatea publică care a inițiat procesul de elaborare va plasa anunțul despre retragere pe pagina web oficială, indicând motivul.

Important: Anunțul privind organizarea consultărilor publice poate fi retras de pe pagina web oficială a autorității publice doar după ce va fi plasat un alt anunț despre retragerea proiectului de decizie supus procedurilor de consultare publică, indicând motivul.

Important: Funcționarul public responsabil de coordonarea procesului de consultare publică oferă răspuns tuturor participanților la procesul de consultare publică, prin expedierea procesului-verbal prin e-mail, precum și plasarea dosarului proiectului de decizie pe portalul particip.gov.md și pagina web oficială a autorității publice.

5. Informarea publicului referitor la deciziile adoptate

Informarea privind deciziile adoptate

După finalizarea etapei de adoptare a deciziei, autoritatea asigură accesul public la aceste decizii prin publicarea ei pe pagina web oficială, prin afișare la sediul instituției într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz, precum și prin alte modalități stabilite de lege. Este recomandată publicarea informației privind decizia adoptată și pe paginile de socializare ale autorității (*Facebook, Instagram, LinkedIn, etc.*), care sunt accesate mai frecvent de către părțile interesate, pentru a asigura accesibilitatea, precum și informarea unui public mai larg.

III. Activitatea de raportare a transparenței în procesul decizional

Atât prevederile Legii nr.239/2008 (art.16), cât și prevederile HG nr.967/2016, stabilesc necesitatea de raportare anuală privind asigurarea transparenței.

Raportarea privind transparența în procesul decizional

Funcționarul public responsabil de coordonarea procesului de consultare publică elaborează, cu participarea tuturor subdiviziunilor implicate, rapoarte anuale privind transparența în procesul decizional, care vor conține:

1. numărul deciziilor adoptate pe parcursul anului de referință;
2. numărul recomandărilor recepționate;
3. numărul întrunirilor consultative, al dezbaterilor publice și al ședințelor publice organizate;
4. numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile autorității publice au fost contestate pentru nerespectarea prevederilor actelor normative și sancțiunile aplicate.

Funcționarul public responsabil de coordonarea procesului de consultare publică asigură publicarea raportului anual privind transparența în procesul decizional al autorității pe pagina web oficială a acesteia până la finele lunii ianuarie a anului imediat următor anului de referință.

Totodată, raportul autorității publice este transmis Cancelariei de Stat pentru elaborarea Raportului privind asigurarea transparenței în procesul decizional de către autoritățile administrației publice centrale, cu publicarea acestuia pe pagina web oficială, nu mai târziu de sfârșitul trimestrului I al anului imediat următor anului de referință.

IV. Compartimente dedicate transparenței decizionale pe pagina web a autorităților publice centrale

În conformitate cu prevederile cadrului normativ de domeniu, și anume HG nr.967/2016, HG nr.610/2018 și HG nr.728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora, autoritățile administrației publice centrale au obligația să sporească nivelul de transparență al activității decizionale prin intermediul site-urilor web oficiale.

Compartiment
dedicat pe pagina
web oficială –
„Transparența
decizională”

În compartimentul „Transparența decizională” se publică:

1. programele (planurile) anuale de acțiuni privind elaborarea proiectelor de decizii, cu indicarea proiectelor care urmează a fi supuse obligatoriu consultării publice;
2. regulile interne privind procedurile de elaborare, informare, consultare, participare în procesul decizional;
3. datele de contact ale persoanei responsabile de coordonarea procesului de consultare publică;
4. anunțurile privind inițierea elaborării proiectului de decizie;
5. anunțurile privind retragerea unui proiect de decizie din procesul de elaborare;
6. anunțurile privind organizarea consultării publice;
7. proiectele de decizii, materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate;
8. rezultatele consultării publice (procese-verbale, sinteza recomandărilor);
9. lista părților interesate;
10. raportul anual al autorității publice privind transparența procesului decizional;
11. alte informații relevante.

Notă! Suplimentar, autoritățile publice vor publica la acest compartiment:

- Regulamentul intern privind activitatea platformei consultative permanente (conform anexei nr.2 la HG nr. 967/2016) și documentele adiționale ale activității acesteia: grupurile de lucru, componența grupurilor de lucru, procesele verbale ale ședințelor, raportul privind activitatea platformei consultative permanente.

V. Etapele operaționale ale asigurării transparenței

Desemnarea persoanei responsabile de coordonarea procesului de consultare publică

Notă! Prin ordinul conducătorului autorității publice, se va desemna nominal o persoană responsabilă de coordonarea procesului de consultare publică.

Numele, prenumele, funcția, datele de contact ale funcționarului responsabil de procesul de asigurare a transparenței decizionale vor fi publicate pe pagina autorității publice, la compartimentul „Transparența decizională”.

Se recomandă ca responsabili de coordonare a procesului de consultare publică cu societatea civilă să fie desemnați funcționarii publici care asigură funcționarea Platformei consultative permanente în cadrul autorității publice în care activează.

Notă! Se vor include, în fișa de post a persoanei responsabile de coordonarea procesului de consultare publică, responsabilitățile și atribuțiile care îi revin conform dispozițiilor cadrului normativ de domeniu.

Elaborarea listei părților interesate

Lista părților interesate:

- este elaborată de către persoana responsabilă de coordonarea procesului de consultare publică, cu contribuția subdiviziunilor autorității publice și la propunerea părților interesate;
- se actualizează semestrial;
- se publică pe pagina web oficială a autorității publice, la compartimentul „Transparența decizională”;
- este sistematizată pe categorii care reflectă domeniile de competență ale autorității publice.

Cine poate fi parte interesată?

- persoane juridice: denumirea, adresa juridică, adresa e-mail, nr. telefon, numele conducătorului acesteia;
- persoane fizice: nume, prenume, adresa poștală, adresa e-mail, nr. telefon.

Modalități de înregistrare în lista părților interesate:

Autoritatea publică trebuie să prevadă mai multe posibilități pentru înregistrare în lista părților interesate. Printre acestea se numără:

- crearea și publicarea unui formular de înregistrare în lista părților interesate;
- Informarea publicului despre posibilitatea de a se înregistra, prin exprimarea intenției de participare prin e-mail sau apel telefonic.

Notă! Lista părților interesate are un caracter dinamic, aceasta trebuie completată și ajustată continuu, pe măsura apariției organizațiilor necomerciale și a interesului manifestat de cetățeni față de procesul

decizional. Autoritatea publică trebuie să se asigure că fiecare voce este auzită.

Se recomandă crearea și publicarea unui formular de evaluare/feedback pentru părțile interesate, care va fi expediat în adresa acestora, după caz:

- după finalizarea etapei de consultare;
- la final de an.

Cum putem ajunge la părțile interesate?

Autoritatea publică trebuie să depună eforturi pentru a încuraja și facilita participarea cetățenilor și a altor părți interesate în procesele decizionale.

Pentru a ajunge la cât mai multe părți interesate, autoritatea publică trebuie să combine mai multe canale și metode de comunicare, adaptate publicului țintă, impactului deciziei și resurselor disponibile:

- diversificarea canalelor de informare (portalul particip.gov.md, pagina web oficială, paginile de socializare - Facebook, Instagram, LinkedIn, transmiterea notificărilor prin e-mail în mod direcționat, conform listei părților interesate, actualizată semestrial de către autoritate);
- colaborarea cu organizațiile-umbrelă în domeniile de activitate (organizații necomerciale de profil, asociații profesionale, asociații de business, sindicate, patronate, grupuri civice locale, mediul academic, organizații de reprezentare a tinerilor, centre de cercetare, mass-media locală/regională);
- asigurarea clarității informațiilor (utilizarea unui limbaj clar, adaptat publicului țintă și specificului canalului de comunicare, evitarea termenilor juridici/ tehnici);
- asigurarea accesibilității informațiilor (traducerea în limbile relevante publicului țintă, utilizarea subtitrărilor, a limbajului mimico-gestual, publicarea rezumatelor și a documentelor aferente în format reutilizabil).

VI. Promovarea culturii transparenței decizionale în sectorul public

Participarea părților interesate la orice etapă de elaborare a proiectului de decizie, solicitarea de informații, precum și înaintarea de recomandări referitoare la proiectele de decizie constituie drepturi garantate prin Legea nr. 239/2008.

Promovarea unei culturi instituționale a transparenței presupune nu doar respectarea prevederilor legale, ci și adoptarea unei atitudini proactive față de informarea, consultarea și implicarea publicului. În acest sens, un rol esențial îl are Rețeaua „TeConsult”, instituită în anul 2024 cu scopul de a dezvolta competențele și cunoștințele funcționarilor publici din cadrul autorităților administrației publice centrale în domeniul participării publice, precum și de a îmbunătăți calitatea procesului decizional prin implicarea reprezentanților societății civile în elaborarea cadrului normativ și a documentelor de politici publice.

Procese participative eficiente sunt cele care aduc în cadrul consultărilor un număr cât mai mare de reprezentanți ai societății civile, interesați de decizia care urmează a fi adoptată, în special, ținându-se cont de respectarea principiilor de nediscriminare și egalitate, asigurând astfel implicarea și participarea acelor categorii, de multe ori excluse, precum tinerii, persoanele defavorizate, femeile sau alte grupuri vulnerabile.

Procese de consultare publică trebuie să ofere spații de participare cetățenilor și să valorifice opiniile, experiența și necesitățile acestora.

VII. Standardele internaționale

Standardele internaționale și europene privind participarea publică în procesele decizionale au evoluat constant pe parcursul anilor.

Aceste standarde consolidează ideea că **participarea publică în procesul decizional este un drept** care trebuie reglementat și implementat.

Principiile curente ale participării publice în procesul decizional sunt specificate în documentele-cheie adoptate la nivel internațional de Organizația Națiunilor Unite (ONU), Consiliul Europei, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE – ODIHR), Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (OGP) și Uniunea Europeană (UE).

Consiliul Europei

- [Codul de Bune Practici pentru Participarea Civilă în Procesul de Luare a Deciziilor](#)
- [Liniile Directoare pentru Participarea Civilă în Procesul de Adoptare a Deciziilor Politice](#)

Comisia Europeană

- [Principiile Generale și Standardele Minimale pentru Consultarea Părților Interesate](#)

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

- [Liniile directoare OCDE pentru procesele de participare publică](#)

Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă

- [Standardele OGP privind participarea și co-crearea](#)